

ΟΙ ΤΕΡΜΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

Αί τροπικαί ἰδίως χῶραι λυμαίνονται ὑπὸ τῶν Τερμητῶν, ἐντόμων ἀνηκόντων εἰς τὰ Νευρόπτερα-Ψευδορθόπτερα τῶν ἐντομολόγων, ἅτινα ἀτελεῖς ὑφίστανται μεταμορφώσεις. Κοινῶς ἀποκαλοῦσιν αὐτὰ Λευκοὺς μύρμηκας, ἕνεκεν τοῦ συνήθους λευκοῦ χρώματος τῆς γαστρῆς των καὶ φθείρας τῶν δένδρων, διότι συνηθέστερον ἐξαφανίζουσι τὰ δένδρα καὶ τὰ κατειργασμένα καὶ ἀκατέργαστα ξύλα. Τὰ ἔντομα ταῦτα εἶναι οἱ μεγάλοι σαρῶται τῆς φύσεως, ὡς λέγουσιν οἱ Ἕλληες ἢ δὲ ἐν τῇ παγκρασίᾳ ἰσοροπία φυσικῆ ἀποστολῆ των φαίνεται ὅτι συνίσταται εἰς τὸ ν' ἀπαλλάττωσι τὰς θερμὰς χῶρας ἀπὸ τὰ φθίνοντα φυτὰ, ἅτινα θ' ἀπεδεικνύοντο πρόσκομμα εἰς τὴν ἀφρονον βλάστησιν τῶν τροπικῶν.

Ὁ φιλοπόλεμος καλούμενος Τέρμηξ ἀπαντᾷται εἰς Σενεγάλην, εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Γουϊνέας, εἰς Καφρερίαν, εἰς Μοζαμβικὴν, εἰς Σενναάρ, εἰς Κορδοφάν καὶ εἰς Ἀβυσσινίαν. Τέσσαρα διάφορα ἄτομα ἀπαιτοῦνται πρὸς διακρίσιν τοῦ γένους ἢ θήλεια, ὁ ἄρρην, ὁ ἐργάτης ὁ κατασκευάζων τὴν φωλεάν καὶ ἐπιμελούμενος τὰ ὠὰ καὶ τοὺς σκώληκας, καὶ ὁ στρατιώτης, ὅστις διακρίνεται τῶν ἄλλων ἐκ τῆς μεγάλης κεφαλῆς καὶ τῆς ἰσχυροτάτης γνάθου του. Οὗτος ὁρμᾷ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς οἰκίας, ὅταν ὁ ἐχθρὸς ἀνοίξῃ ὀπήν, δάκνει μέχρι αἵματος καὶ ἐκτελεῖ τὸ χρέος του δίχως νὰ μετακινήθῃ, προτιμῶν μᾶλλον τὸν θάνατον.

Οἱ ἐργάται οἰκοδομοῦσι δι' ἀργίλου τὰς ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς γῆς κατοικίας των, αἵτινες ἐνίοτε ἔχουσιν ὕψος 5 μέτρων καὶ ὧν ἡ κορυφή κοσμεῖται ὑπὸ διαφόρων φυτῶν, ὧν τοὺς σπόρους ἔφερε μακρόθεν ὁ ἄνεμος. Τόσον δὲ στερεαὶ εἶναι, ὥστε οἱ ἄγριοι ταῦροι ἀναβαίνουν ἐπ' αὐτῶν ὡς εἰς σκοπιάν ἵνα εἰδοποιήσωσι τὴν πλησίον μηρυκάζουσαν ἀγέλην ἢ ἐπίκηται ἐπίθεσις ἐχθρική.

Ὁ Σμάθμαν, ὅστις λίαν καλῶς παρατήρησε τοὺς τέρμητας εἰς Σιέρα Λεόνε, λέγει ὅτι συνεχῶς ἀνεργιχθήθῃ ἐπὶ τῶν οἰκημάτων ἐκείνων ἵνα ἐπισκοπήσῃ τὴν χώραν. Εἰς τὸ κέντρον καὶ εἰς τὸν ἄξονα τοῦ κώνου εὐρίσκειται τὸ βασιλικὸν δωμάτιον, ἔχον σχῆμα ἐπιμήκουσ κλιβάνου καὶ μεγεθυνόμενον καθ' ὅσον παχύνεται ἡ ἔγκυος θήλεια, ἥτις ἀποβάλλει τότε τὰ πτερὰ. Ἡ γαστήρ αὐτῆς ἐξογκοῦται εἰς βυθὸν ἀπίστευτον καὶ ἀδυνατεῖ νὰ κινήθῃ. Πλησίον αὐτῆς, κρυπτόμενος συνεχῶς ὑπὸ τὴν γαστέρα τῆς συντρόφου του, ἵσταται ὁ βασιλεὺς, ἄρρην οὐ ἔπεσαν ἐπίσης τὰ πτερὰ, ἀλλ' ὅστις δὲν μετέβαλε τὴν μορφήν. Χρησιμεῖ δὲ ἵνα ἐκ διαλειμμάτων ἀνανεοῖ τὴν γονιμότητα τῆς βασιλίσσης ἢ ἴσως μόνον διὰ νὰ βοηθῇ αὐτὴν εἰς τὴν ὠστοκίαν διὰ τῆς παρουσίας του, ἐγγίζων αὐτὴν διὰ τῆς κεφαλῆς του. Τὸ μέγα ὠσφόρον σακκίον, εἰς ὃ ἡ θήλεια εἶναι μεταβεβλημένη, ζωογονεῖται τῶντι ὑπὸ συνεχῶν συστολῶν, αἵτινες ἐξακολουθοῦσιν ἐξερχόμενου ἐνός ὠοῦ. Αἱ γραῖαι βασιλίσσαι τίκτουσιν ἐξήκοντα ὠὰ τὰ λεπτὸν ἢ πλέον τῶν 80 χιλιάδων εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας!

Οἱ ἐργάται ὀλίγον φαίνονται μεριμνῶντες ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, ἀπεναντίας ὅμως λίαν περιποιητικοὶ δείκνυνται πρὸς τὴν βασιλίσσαν. Τὸ μεταξὺ αὐτῆς κενὸν διάστημα διαρκῶς πληροῦται ὑπὸ χιλιάδων τινῶν ἀφωσιωμένων θεραπόντων, ἀενάως περιφερομένων περὶ τὴν μητέρα τοῦ λαοῦ. Οἱ μὲν τῇ παρέχουσι τροφήν, οἱ δὲ ἀπάγουσι τὰ ἐξερχόμενα ὠὰ καὶ μεταφέρουσιν εἰς τὰ μέρη ὅπου θὰ χορηγηθῇ αὐτοῖς περιποίησις καὶ ἅτινα εἰσὶν ὠρυγμένα πλησίον τοῦ βασιλικοῦ δωματίου. Ἐκεῖ ἐκκολάπτονται οἱ σκώληκες, οἵτινες φαίνεται ὅτι τρέφονται ἰδίως ἀπὸ μικροῦς μύκητας φυομένους εἰς τὰ θερμὰ καὶ ὑγρὰ ὑπόγεια. Ἄνω καὶ πέριξ τούτων εἰσὶν αἱ τῶν τροφίμων ἀποθήκαι, εἰς ἃς οἱ ἐργάται ἐπισωρεύουσι ξέσματα δένδρων καὶ φυτῶν, ἃ κόπτουσι διὰ τῶν γνάθων των καὶ μιγνύουσι μὲ κόκκους σακχάρως ἢ κόμμεως. Εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ θό-

λου ὠκοδόμηται εὐρὺ καὶ εὐάερον δωμάτιον, χρησιμεύον εἰς τὸ νὰ μεταδίδῃ ἀέρα εἰς ὅλον τὸ οἶκημα καὶ τὴν ἡλιακὴν θερμότητα, ὥστε κατὰ τὴν νύκτα τὰ ὑπόγεια, ἐν αἷς τὰ ὠὰ καὶ οἱ σκώληκες, νὰ διατηρῶνται θερμά. Ἀναλόγως δὲ τοῦ ἀναστήματος τῶν κατοίκων, αἱ φωλεαὶ εἶναι τετράκις ἢ πεντάκις ὑψηλότεραι τῶν εὐρυτέρων οἰκιῶν δι' ἃς καυχᾶται ὁ ματαιόφρων ἄνθρωπος ὡς δῆθεν ἀποδείξεις τῆς ἰσχύος καὶ τῆς διανοίας του. Ἰσχυρὸν ἐξ ἀργίλου πάτωμα, καλύπτει τὰς ἀποθήκας, χρησιμεύει ὡς βάνις τοῦ ἀεροφόρου δωματίου. Ἀμα ὁ θόλος ὑποστῆ βλάβην τινὰ, τὰ ὑβρία ὕδατα πίπτουσι ἐπὶ τοῦ πατώματος καὶ ρέουσι δι' ὑπογείων ὀχετῶν. Διὰ τούτων ἐξέρχονται μυριάδες ἐργατῶν, οἵτινες σπεύδουσι εἰς τὰ δάση ἢ εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν ἐμπόρων νὰ πορισθῶσι τροφὰς ἢ νὰ κομίσωσι τὸν ἀναγκαῖον διὰ τὴν οἰκίαν ἀργίλον.

Μετὰ τὰς πρώτας μεγάλας βροχὰς, τὰς διαδεχομένας τὴν ξηρασίαν καὶ μεταδιδούσας εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν μεγάλην ὑγρασίαν, οἱ τέρμητες ἀμφοτέρων τῶν φίλων, φέροντες μεγάλα πτερὰ δικτυωτά, ἐξέρχονται πολυάριθμοι τῶν φωλεῶν καὶ εἰσδύουσι τὴν νύκτα εἰς τὰς οἰκίας καὶ εἰς τὰ ἐν τῇ ἀκτῇ ἠγκυροβολημένα πλοῖα. Τὴν ἐπισῦσαν τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ἔδαφος εἰσὶ κεκαλυμμένα ἀπὸ τέρμητας, ὧν τὰ τέσσαρα πτερὰ ἀπέσπασεν ὁ ἥλιος. Πλῆθος ζῶων τρέφονται ἐκ τούτων, οἱ δὲ Μαῦροι συλλέγουσι τοὺς τέρμητας ἐν τῷ ὕδατι διὰ κολοκυνθῶν καὶ φρήγουσι εἰς σιδηρᾶς χύτρας ὡς τὸν καφέν. Οἱ ἐργάται καὶ οἱ στρατιῶται συναθροίζουσι τὰς γονιμοποιημένας θηλείας καὶ φέρουσι αὐτὰς εἰς τὸ οἶκημα διὰ τῶν ὑπογείων ὀχετῶν· πολλαὶ δὲ τῶν θηλειῶν τούτων καθίστανται οὕτως ἢ ἀρχὴ τῆς συστάσεως νέων ἀποικιῶν καὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν διαιώνισιν τῆς γενεᾶς των.

Ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἀπαντῶνται εἰσέτι, ὡς καὶ εἰς τὰς ἄλλας τροπικὰς χώρας, τέρμητες ἄλλου εἴδους, ἄλλοια ἔχοντες ἢ τῆ' τοιοῦτος εἶναι ὁ τοῦ Σμήθμαν τέρμητις τῶν δένδρων, ὅστις εὐρηται ἀπὸ τῆς Σενεγάλης

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Γ')

μέχρι τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου, ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ φωλεὰ τούτου, ἣτις ἐνίοτε εἶναι χονδρὴ ὡς βαρέλλιον, εἶναι μαύρη, σφαιροειδὴς καὶ ἐλλειψοειδὴς, σχηματιζομένη ἀπὸ τεμάχια ξύλων καὶ κόμμεως καὶ κειμένη μεταξὺ δύο κλάδων, εἰς 25 ἕως 30 μέτρα ἄνω τοῦ ἐδάφους. Οἱ τέρμητες εἰσὶν ἐστοιβασμένοι, λέγει ὁ Σμήθμαν, ὡς ῥέγ-και ἐντὸς βαρελλίου. Στοὰ κεκαλυμμένη ἐξ ἀργίλου καὶ κειμένη ἐλικοειδῶς ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου, ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ἐργάτας νὰ πηγαίνου-ερχονται δίχως νὰ προσβληθῶσιν ὑπὸ τοῦ φωτός καὶ τοῦ ἀέρος, ὅστις ἀποξηραίνει τὴν μαλακὴν καὶ λεπτὴν κοιλίαν των. Αἱ εἰς Ἀντίλλας ὑπάρχουσαι ὅμοιαι φωλεαὶ ἐκαλοῦντο κεφαλαὶ μαύρου ὑπὸ τῶν ἀρχαίων περιηγητῶν, οἵτινες περιέγραψαν τὰ ἐν ταῖς Καραϊβαῖς νήσοις. Φαίνεται δὲ ὅτι αἱ ἐν τοῖς δένδροις φωλεαὶ αὗται εἰσὶ πρόσθετοι σταθμοὶ τῶν τερμητῶν, οἵτινες ἔχουσι πιθανὸν ἄλλο ὑπόγειον καταφύγιον, διότι οὐδέποτε εὐρον βασιλίσσας εἰς τὰς φωλεὰς τὰς ἐν τοῖς δένδροις.

G. N. A.

ΠΕΡΙ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΩΝ.

Ἡ κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ κατόπιν ἐν Εὐρώπῃ ἐπικρατήσασα φοβερὰ τοκογλυφία, ἐξ ἧς ἰδίως ἐμαστιζόντο αἱ ἄποροι τάξεις, εἶχε συγκινήσει πολλοὺς, οἵτινες ἠσχυλήθησαν μετ' ἄκρου ζήλου ἵνα ἐξεύρωσι τὰ μέσα πρὸς κατάπαυσιν τοῦ κακοῦ (α)· μονα-

(α) Ὁ Κ. Maxime Du Camp ἀναφέρει ὅτι ἀσυνείδητοι τοκισταὶ ἐπὶ ἐνεχύρω κατὰ τὰ τέλη τῆς 18ης ἑκατονταετηρίδος ὠφελοῦντο ἐν Γαλλίᾳ 10 0)0 τὸν μῆνα, μὴ περι' ἀρδανασμένων διαφόρων ἄλλων δικαιωμάτων, ἧτοι προμηθείας, ἐγγραφῆς, ἐνοικίου καὶ χειρισμοῦ τῶν ἐνεχυριαζομένων πραγμάτων· λέγει δὲ ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἐθεωροῦντο εὐθεῖς καὶ μετριόφρονες, σχετικῶς πρὸς ἄλλους ἀλιτηρίους, κερδαίνοντας περισσότερα. Καὶ ὁμοίως ἡ κατάστασις αὕτη ἦν